Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

On. 231

GAZETA TRANSILVANIEI

Biblioteca Universităţii (2 exempl.) SIBIU

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA 1838 ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI GH. BARIŢIU DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA ... ADMINISTRAŢIA
B-dul REGELE ... 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei ... şi Societăţi lei 60
Anunţuri şi reclame du...

Nr. 8 Inreg. Trib. Braşov S. II No. G. II. 71/942 Sâmbătă 30 Ianuarie 1943 Anul 106

Reveica din Dobârlău

de **V. Branisce**

A intrat pe uşă sfioasă, mai mult o umbră decât o făptură în carne şi oase. Am privit-o fără s'o recunosc. Doar doi ochi negri mistuiţi de un foc nestins îmi aduceau aminte de Reveica din Dobârlău.

N'o mai văzusem de ani mulţi, de pe vremea, când, fetişcană rumenă şi voinică şi-a legat vieaţa de un flăcău chipeş dela el din sat. Săraci amândoi, dar tineri şi plini de curaj au pornit să-şi croiască un rost prin propriile lor puteri.

De atunci i-am pierdut urma şi iat-o cu năframa la gură, fără graiu, încremenită în pragul uşii.

Nu mi-a fost greu să-i desluşesc aleanul. În vorbe scurte, sacadate, mi-a depănat o poveste atât de actuală astăzi pe întreg pământul ţării.

Soţul ei, caporalul Ioan Cadar, plecat la oaste din primele concentrări, a lăsat-o acasă nevoiaşă cu trei copii nevârstnici. Biata femeie s'a trudit să iasă la cale cu ajutorul ce-l primea pentru soţul plecat să-şi facă datoria către ţară. După izbucnirea războiului, caporalul Ioan Cadar cu un batalion de Vânători de Munte înaintează până în Crimeea unde a căzut acum un an.

O veste sosită la primărie şi mai târziu, mult mai târziu, două fotografii şi rândurile calde ale unui superior este tot ce s'a mai întors în căsuţa din care plecase „tăticul" la război.

Acum, copilul cel mai mare trebuia operat. Necazul o adusese pe femeie la oraş.

Ajutorul ce-l primeşte ca văduvă este tot suma de 1100 lei ce-o primea pe timpul concentrării lui. Averea ei: o căsuţă în sat şi un petec de pământ sterp. Munceşte, roboteşte din zori şi până în noapte, dar nu poate acoperi golurile din casă.

De unde să ia ghete pentru a trimite copiii la şcoală?

Femeia aştepta un sfat, cum să-şi cârpească necazul. Cei de acasă o sfătuiseră să-şi lase copiii şi să intre servitoare în oraş. Ea nu voia însă nici în ruptul capului să se despartă de ei.

— Dacă-i las, pentru ce mai trăesc? A plecat după o săptămână cu copilul vindecat şi cu nădejdi sporite. I-am promis cu toţii că vom face paşii necesari să-şi primească drepturile.

Ieri am întâlnit-o din nou. Tăcea. Din ce i s'a promis nu s'a făcut nimic. Reveica din Dobârlău are carnetul de văduvă 80.091.

Cine ştie, poate pe această cale să vie cineva să-i facă dreptate.

Şcoala din Vlădeni

în timpul Mitropolitului Şaguna

de **Pr. Alex. Florea**

Inainte de anul 1848 era încă şcoală în Vlădeni, rânduită pentru instrucţia elementară a copiilor. Se aminteşte că bazele acestei instrucţii au fost puse încă înainte de 1778 într'o casă pe locul unde se află azi primăria comunală, destul de veche, dar destinată anume pentru aceasta.

La 1809 protopopul Bratu Baiul ia dispoziţiuni ca copiii să umble regulat la şcoală.

Principele Brâncoveanul, care pe la anul 1824 era stăpânul comunelor din jurul Sâmbăta de sus, dispune ca pe cheltuiala lui să se repare ca local de şcoală o casă, care era pe locul celei confesionale de azi.

Ca învăţător găsim aici întâiu un grec, care învăţa pe copii rugăciunile şi cântările în greceşte şi apoi cei ce doreau a merge mai departe, se încercau şi în şcolile grănicereşti sau centrale căci în acestea se învăţa şi limba maghiară, fără de care nu puteau ocupa nicio funcţiune în stat. (Gh. Tulbure. Mitrop. Şaguna pg. 237).

Când Mitropolitul Şaguna, prin măsurile sale de organizare a învăţământului pentru Români, bazat pe hotărîrile de pe Câmpia Libertăţii, veni cu dispoziţiunea prin scrisoarea pastorală din 23 Martie 1850 ca în toate parohiile din Dieceză să se înfiinţeze şcoli „confesionale" şi preoţii să catehizeze, aici era, aşa încât localnicilor nu le trebuia decât să reorganizeze această şcoală.

După doi ani, găsindu-i la lucru, prin circulara dela 24 Aprilie 1852, le dă îndemnul ca „preoţimea să poarte grijă neadormită de soarta şi autonomia şcoalelor confesionale".

— Continuare în pag. 3 —

Foiletonul „GAZETEI TRANSILVANIEI"

Apropie-te

Apropie-te fără 'nfiorare
Iubirea mea nu-i ghiaţa şi nici focul,
Iubirea mea e floarea din cărare
Ce nu cunoaşte pacea şi norocul.

Cu boabele de rouă ea s-alină
— Aşa voit-a vitrega ei soartă —
Stau mulţi drumeţi în drum de i se 'nchină,
Dar moare-apoi în piept la cine o poartă.

Ecat. Piţiş

Foile de calendar

Plângea o fată din Banat

de **Ion Colan**

Privind, fără emoţii, un „Ordin de chemare", titlul acestor rânduri mi s'a înfipt în minte, cuiu bătut acolo unde trebue.

*

Am avut şi eu un bun camarad de front. Il chema Nicolae Baloleanu şi era locotenent activ, de fel de prin Bucureşti, dar trăit aproape numai în Ardeal. Vieţuirea la un loc cu „boanghenii", cum îi plăcea să ne spună cu o infinită dragoste de tot ce însemna vieaţă ardeleană, ne apropiase în lungile concentrări, legând una din acele camaraderii pe care, în împrejurări hotărîtoare, te poţi răzima cu nădejde.

INSTANTANEE

Regăsiri

Munte cu munte nu se întâlnește, dar om cu om, da. Vorbă foarte adevărată.

Inainte cu mai mulți ani pomeneau ziarele de-o întâmplare ciudată, de doi frați care s'au regăsit după trecerea unui pătrar de veac. E vorba de fiul rătăcit al unui lord englez, copil răsfățat care nu lua viața 'n serios, nu-i plăcea să 'nvețe, nu se supunea niciunui program, pentru care fapt încasa adeseori mustrări din partea părinților săi. De îndreptat nu se îndrepta însă. Intr'o zi pe semne fu mai aspră dojana ca de obicei, sau cine știe ce ispită puternică îl îndeamnă pe băiatul de 18 ani să părăsească somptuosul castel părintesc și să plece'n lume. Il căutară pretutindeni, dar nu l-au mai aflat. Trecuse Oceanul în America, alunecă dintr'o aventură în alta, se angajă la un circ ca acrobat și mai la urmă se fixă, și el pe bordul vaporului îmbrățișând viața de matelot. In calitatea aceasta a călătorit mult, a văzut mai ales — multe, a cunoscut viața din toate laturile ei, dar în țară nu s'a mai întors.

Era acum un bărbat vârjos de 43 de ani când se întâmplă în apele Indo-chine, ca vaporul pe care se afla el angajat să sufere naufragiu. In astfel de împrejurări fiecare își apără propria viață. El se afla într'o barcă de salvare supraîncărcată, când zări pe unul din pasageri luptând disperat cu valurile. Era tânăr, puterile amenințau să-l părăsească. In barcă nu-l puteau lua fără să primejduiască viața celorlalți, dar figura nobilă a tânărului îi inspiră milă. A sărit în apă și l-a ajutat să urce'n barca de salvare în locul lui. Intâmplarea făcu să fie salvat apoi și el, împreună cu ceilalți, de un vapor ce se aflase în apropiere de locul dezastrului și alergase în ajutor.

Când se găsiră împreună matelotul cu tânărul, cel dintâi observă că pasagerul purta pe deget un inel ce aparținuse odată tatălui său, tot astfel și tabacherea de aur cu emblema bine cunoscută. Așa află el că și-a salvat dela moarte pe fratele său mai mic.

Deunăzi s'a petrecut și la noi în oraș o regăsire, în împrejurări mai puțin dramatice însă. E știut că la anumite îndeletniciri ,cum e curățitul străzilor și altele, sunt întrebuințați prizonieri ruși. La depozitul de lemne al primăriei lucrează de mai mult timp un bătrân oarecare, român din orașul nostru. Intr'o zi sosind acolo prizonierii să'ncarce lemne, acesta întrebă pe unul dintre ei: „Nu cumva ești d-ta din cutare comună?" (A numit o comună din Rusia) „Eu, nu", — răspunse Rusul „dar uite cela de colo" și arătă spre un tovarăș — „e din comuna aceea". Bătrânul se duse la el și începu a-l descoase pe rusește. Fusese prizonier în celălalt război și învățase limba.

„E drept că d-ta ești din comuna cutare?"

„De-acolo sunt, răspunse Rusul.

„Da pe muierea cutare o cunoști?"

„D'apoi", răspunse băiatul încurcat — „așa o cheamă pe mama".

Mai urmară câteva mici lămuriri și se trezira tată și fiu față'n față. La plecarea lui din Rusia omul nostru fusese căsătorit și-a lăsat acolo soția cu băiețașul de cinci ani. Ii fusese dor de țară, iar femeia n'a vrut să-l urmeze. Ea s'a stins înainte cu câteva luni, — spune băiatul, care astăzi e fericit că ajungând peste noapte cetățean român a scăpat de prizonierat.

Ecat. Pitiș

IOAN POP RETEGANUL
și
IOAN MICU MOLDOVAN

de **Șt. Mancinlea**

— Urmare —

Cunoscând însemnătatea pomiculturii și-a dat seama cu de grabă, că ea ar putea fi unul din cele mai potrivite mijloace pentru săteni, de a câștiga și prin această îndeletnicire frumoase sume de bani. Ioan Pop Reteganul a început a îndemna și pe unii și pe alții dintre țărani, să-și planteze livezile cu pomi roditori. Unii l-au ascultat, alții însă nici în ruptul capului n'au voit să-i urmeze aceste sfaturi. Pe aceștia din urmă, dascălul nostru căuta să-i facă cu sila să îndrăgească această îndeletnicire. Iată una din pățaniile lui, cu un sătean îndărătnic. „Așa a dat odată — Ioan Pop Reteganul — sfatul unui țăran să-și pună meri în grădină. Țăranul, nu și nu. „Cum: nu?" „D'apoi cine ș-o mai face de lucru și cu merii ăia?"

Zadarnice au fost toate deslușirile, zadarnică punerea în vedere a unei roade bogate și a unui câștig ușor, omul meu o ținea orbiș că nu-i trebue altoi de meri în grădina sa. „Nu? Nu! Atunci ți-oi aduce eu altoii în grădină" zise hotărît Ioan Pop Reteganul. „In grădina mea?" întrebă țăranul. „Da, într'a D-tale". „Dacă nu vreau eu?" „Chiar dacă nu vrei". Și s'a dus cu puterea grădinarul cel bun, și a sădit pomișorii care aveau să dea peste 2 3 ani nește mere de-a mai mare dragul. A boscorodit țăranul, a înjurat chiar, dar după trecerea anilor el a fost cel dintâi care s'a dus să mulțumească iscusitului dascăl, că a stat de capul lui, și nu s'a lăsat până ce n'a sădit pomișorii, din care acum nu numai că se înfruptă întreaga casă, dar care îl aduceau și bănet în șerpar".

Cei trei ani petrecuți la Barul-Mare în Țara Hațegului, l-au făcut pe Ioan Pop Reteganul să îndrăgească cu toată puterea sufletului său, acest colț de pământ românesc. Frumsețile naturii, portul, datinele și traiul simplu al oamenilor de aici, — aproape ca cel de odinioară al strămoșilor noștri Daci — l-au urmărit pe dascălul nostru până la sfârșitul vieții. „Frumos e Ardealul fără măsură — zice el — dar în el mai frumos este acest corn, ce este în jurul Hațegului, și care până în ziua de azi se numește Țara Hațegului. Soarele când răsare, mai întâi dă bună dimineața acestui ținut, razele lui stau mult de vorbă cu Românii hățegani, pe care îi află în munți la oi, în vale la coasă, pe câmp la secere, pe coaste la vii, că deși e mică Țara Hațegului, dar întrunește în sine tot ce Ardealul are mai bun și mai frumos: Țara Hațegului se poate numi cu drept cuvânt un Ardeal în miniatură. Numai văzând Țara Hațegului poți înțelege de ce Dacii, înaintașii noștri, pe acest pământ își fixaseră cap tala Sarmiseghetuza, în acest colț de țară își păstrau ce aveau mai scump și mai bun: pe domnitorul lor cu toate comorile lui. Un adevărat raiu pământesc acest colț de țară. Zace chiar la cornul Ardealului de către apusmiază-zi, spre apus e despărțit prin muntele Marnase din Bănat, iar spre miază-zi îl despart de România (veche) Retezatul cu ramurile lui; la Pasul Porții de Fier mergi de aici în Bănat, și pe poarta Vulcanului treci în România (veche).

Răpit de frumseța acestui ținut, l-am căutat adesea: am fost mai în toate comunele mai însemnate, am suit mai toate dealurile și munții lui, și am făcut cunoștință cu Românii din toate clasele ai acestui raiu pământesc, și de ar fi să am putere, bucuros aș mai călca odată acest ținut romantic, a cărui fiecare vale și culme își are istoria sa, mitul său, productele proprii: bucuros aș mai sta de vorbă cu câte un Luncan, Macrea, Tatul, Bălaur, Boian, Stejar, Gangur, Iarba, Corbu, Mărăscu, Părăscu, Păun, Teian, Băluș, Boju, Fulgeru, Bărcianu, Furtună, Cândea, Păgânu, Ursu, Arbore, Mărilă, Lelescu, Jurescu, Pitulice, Alun, Troilă, Marcu, Alecu ș. a., care mi-au spus atâtea și atâtea istorii din trecutul nostru, care știu începutul fiecărei familii din ținutul Hațegului, care vorbesc cu fală despre faptele vitejești și bune, iar cu groază despre faptele mârșave și rele".

— Va urma. —

PREDICI ÎN PUSTIU

Indreptarea

„A te căi și a începe din nou" — iată vieața, spune scurt un axiom. Un lucru e cert: nu există îndreptare fără căință. Atâta timp cât ai mereu mustrări de conștiință, când ai săvârșit o greșeală, un păcat, este speranță că lupta ta va sfârși prin învingere. Dacă ori de câte ori îți faci datoria numai de mântuială, sau zăboveşti cu prieteni prin cârciumi, sau bei mai mult decât trebue, sau ai spus o vorbă aspră, sau ai făcut o glumă nesărată, sau ai aruncat priviri neiertate, pătimașe asupra cuiva, sau ai făcut cuiva o nedreptate, sau nu ți-ai ținut cuvântul dat, sau ai înjurat, sau ai comis un act de violență, sau mai știu eu câte feluri de greșeli comitem toți, și avem remușcări din cauza lor, este mereu prezentă speranța că vom sfârși prin a ne scăpa de păcatul nostru. Nuți adormii cu nimica conștiința, nici cu tutun nici cu băutură, nici cu medicamente, lasă să simți cât mai adânc durerea. Cu cât va fi căința mai adâncă cu atât va fi vindecarea mai definitivă.

Ai alunecat pe trepte și te-ai lovit rău, ești foarte prudent de acum înainte. Te-ai ars la un deget umblând cu focul, devii prevăzător. Dacă nu simți nicio durere pe urma greșelilor taie și nici nu vine nicio pedeapsă, atunci nu este nicio nădejde de îndreptare. Ce frumos îi zice biserica noastră mustrării de conștiință: *taina pocăinței.* Toți marii reformatori religioși au strigat în gura mare: pocăiți-vă, căci stiau că cu durerea în suflet pentru păcatele comise aduci îndreptarea și apoi vindecarea.

Dar când e vorba de greșeli ale neamului întreg există altă cale de îndreptare decât pocăința? Ce altceva sunt războaiele decât consecința faptului, că popoarele agresoare au uitat ce mult a suferit omenirea pe urma agresiunilor nedrepte, au părăsit glasul conștiinței curate.

Dacă nu te pedepseşti tu însuți prin căință pentru greșelile tale, vine marea pedeapsă a răzbunării divine care te poate surprinde, pe neașteptate cum trăznetul de vară surprinde pe drum pe drumețul întârziat.

Nu-ți adormi deci conștiința nici prin stupefiante, nici prin vorbe convenționale: ca de ex. numai „prostul e cinstit azi", sau „trăiește-ți vieața că e scurtă", căci din mustrarea unei conștiințe vii, sensibile și nealterate iese îndreptarea noastră. Nu ai motive de disperare, din contră să te bucuri când vine căința, căci înseamnă că sufletul tău a păstrat ceva din curățenia strămoșilor tăi, la care cuvântul dat, fără a și carte, era literă de Evanghelie, iar vieața morală nu era călăuzită de toate filosofiile antagoniste și ateiste de azi, de singura lectură pe care o tot vedeai și eu pe masa moșului meu *„Vieții Sfinților".*

Dr. M. Suciu-Sibiu

In marșul ce părea că nu mai are sfârșit, peste Transnistria, Ucraina și Crimeea, Locotenentul Baloleanu deși avea Compania cea mai grea — a 8-a mitraliere — și deși era cel mai tânăr comandant de Companie al Batalionului II dintr'un încercat Regiment grăniceresc, — a dovedit că pe lângă o inimă de aur, avea și cap militar, croit nu pentru parăzi, ci pentru asprimea situațiilor de pe front.

*

N'avea nimic din înfățișarea ofițerului spilcuit. Dimpotrivă. Cu mersul lui greoi, legănat, ciudat de tacticos pentru puținii lui ani, te întrebai cum o fi arătând la defilare.

— *Mie,* — îmi spunea odată, bălăcind prin noroaiele rusești, — *numai chestia asta nu-mi place: să defilez. Eu nu-s făcut pentru stradă...*

Vorbea domol, ca un bătrân, și logic, ca un gânditor. Poate faptul că fusese multă vreme desenator-cartograf *(Alii!... mă directore, ce mai hărți făceam eu!...)* unde trebue răbdare multă, pusese frâu avântului logvace al tinereții. Dar poate era și firea lui așa.

Odată, după mulți kilometri făcuți pe tăcute, alături, într'una din acele zile când cerul greu îl purtai în spate, Baloleanu a vorbit:

— *Băiatule, a 'nceput să-mi fie dor...*

In mijlocul stepei Nogai, vântul răvășise un suflet ce mergea spre moarte.

*

Când cineva din casă mi-a adus „Universul" și cu glasul sugrumat de plâns mi-a spus:

— *A murit Baloleanu!* — ceva s'a surpat în mine și așa a rămas.

Amintirile și notițele zilelor de campanie mă îmbie să scriu cartea *„Intoarcere de pe front"* al cărei ultim capitol nu va putea fi scris niciodată. Nu, pentrucă această întoarcere însemnează și despărțirea de un om care, mi-a strâns mâna și a pornit la atac, ca să nu mai lase în urma lui decât o cruce, pe care scrie: *Locotenentul Nicolae Baloleanu.*

*

Undeva, într'un sat din Banat, a rămas, tot în urmă, o fată. Stă la geamul cu muşcate și așteaptă. Ori geamul a aburit, ori ochii cu genele lungi nu mai văd. Răsc lită de tot ce-a fost, surâde vag trist uliței atât de dragi altădat Incă nu-i seară și 'n ea de mu s'a făcut noapte. Poartă în sân bucățică de hârtie din „Universul acolo, lângă inima ei, unde-i e locu

O fată din Banat mai plânge înc

De-aș întâlni-o, i-aș spune:

— Fetițo, hai să plângem mândoi!...

Crucea Roșie filiala Brașov fa cunoscut onoratului public care a cu părat bilete pentru Șezătoarea litera proiectată pentru ziua de 2 Februa a. c. că această Șezătoare din moti neprevăzute nu va mai avea loc. Pe urmare onor. public care a cumpă bilete pentru această Șezătoare e r gat să restitue biletele Crucii Roșii s Lungă Nr. 1, unde va primi în schim contravaloarea biletelor.

Ziua Domnului

„Zacheu căuta să vadă pe Isus.."

(Ev. Luca XIX. 3)

Cetatea Ierithon era în mişcare. Prinse svonul că se apropie Domnul nostru Isus Hristos. Străzile, prin care trebuia să treacă, erau ticsite de mulţimi curioase. Printre ele un om mărunţel, Zacheu, urît de norod, căuta să vadă pe Isus.

Insă cu cât se vedea mai pierdut în mulţime, cu atât mai fierbinte dorea să se apropie de El. Niciun obstacol nu i putea sta în cale. El se desprinde dintre cei ce-l îmbulzeau, urcă într'un dud plantat pe margine de drum şi se aşează printre ramuri.

Ajungând în faţa lui, Mântuitorul ridică ochii şi strigă: „Zacheu, grăbeşte de te coboară, că astăzi în casa ta trebue să fiu".

Mulţimile încep să murmure că tocmai în casa celui mai mare vameş — netrebnic orbit de bani şi pus în slujba celor de neam păgân -- tocmai aici vrea să intre Isus.

In această clipă Zacheu ia hotărîrea eroică şi zice: „Doamne, iată din avuţia mea jumătate dau săracilor şi de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit".

Zacheu promite două lucruri: săracilor jumătate din averea sa făcută dintr'o muncă norocoasă şi, apoi, ca să-şi găsească liniştea deplină, se hotăreşte să înapoieze de patru ori ceea ce a răpit prin strâmbătate.

Nici legea, chiar dacă l-ar fi prins, nu l-ar fi osândit atât cât a promis el, ci numai îndoit; dacă, însă, o făcea de bună voie, trebuia să dea o cincime din valoarea furtului.

Hotărîrea lui Zacheu vădea acum semnul unui suflet mare; el, om atât de bogat nu găsea linişte nici în belşugul în care trăia şi nici între atâtea hârtii de valoare.

Neliniştea lui Zacheu, însă, era dovada sinceră a unui păcătos convertit. Domnul, cunoscându-l, l-a îmbrăţişat cu privire caldă şi în public l-a lăudat: „Astazi s'a facut mântuire casei acesteia... pentrucă Fiul Omului a venit să mântuiască pe cel pierdut în păcat".

Cinste mare pentru Zacheu! Să intre în casa lui Domnul Isus Hristos. Fiul lui Dumnezeu să treacă pragul unui păcătos, unui om socotit de toţi pierdut!

Fapta aceasta nu era înţeleasă de mulţimi, care murmurau când au văzut că Mântuitorul intra în casa unui păcătos, dar în sufletul lui Zacheu se aprinde dorul cel sfânt de mântuire.

„Zacheu, în orele târzii de noapte, în faţa mesei pline de monete sau de lucruri furate, de multe ori nemulţumit de ele, se întreba: Oare să fie cu putinţă o mântuire şi pentru cei păcătoşi?"

Zacheu n'avea linişte; banul furat e blestemat; el nu-ţi dă pace, nici odihnă. El te chinueşte tocmai când crezi că poţi dormi mai liniştit.

Totuşi, sunt îmbogăţiţi mulţumiţi şi liniştiţi; numărul lor a crescut mult în ziua de astăzi. Războiul aduce suferinţă şi lipsă, dar răsar ca din pământ şi bogaţi şi pricopsiţi de războiu. Ei nesocotesc durerea celor mulţi şi oropsiţi, nu văd faţa suptă de sărăcie şi calcă nepăsători în picioare şi durere şi lege.

Rari sunt cei ce-şi deschid sufletul şi pnnga; mai mulţi sunt bogaţii ce privesc pieziş, cu dispreţ şi milă.

Doamne, câtă binecuvântare peste un cămin ori sat, în care mâna plină de dar şi sufletul de iubire se revarsă din belşug! Şi dimpotrivă, ce blestem când un cămătar sau un hrăpăreţ pândeşte sărăcia şi năcazul bietului creştin!

„Bogaţii pot dobândi cerul, dar nu voiesc decât pământul; pot locui în raiu, însă se prăbuşesc în iad; pot să iubească şi se fac mai bine urîţi de toţi".

Zacheu, mai marele vameşilor, trăieşte. E printre noi. De multe ori este în rândurile dese ale celor osândiţi pentru sabotaj. Şi, dacă uneori aceştia sunt nevinovaţi, stau în umbră cei mulţi şi vinovaţi.

O Doamne, dacă ar căuta şi ei să vadă, să găsească ca Zacheu pe Isus, ar fi de prisos şi judecător şi lege!

Atunci ar fi bucurie şi în ceruri, nu nu numai pe pământul nostru atât de chinuit de suferinţă şi lipsă.

Pr. Ioan Scurtu

Cronica medicală

Ex'stă oare deosebiri între vitaminele sintetice şi cele naturale

După ce a devenit un lucru constatat faptul că pe lângă hidraţii de carbon, grăsimi. albuminoide şi săruri minerale organismul uman mai necesită şi alte substanţe cunoscute sub numele de vitamine, s'a pornit o adevărată campanie de cercetări pentru obţinerea acestor din urmă pe cale sintetică, pentru a putea fi administrate corpului omenesc în cazurile când procurarea lor pe cale naturală ar întâmpina dificultăţi. Şi într'adevăr rezultatele obţinute au dovedit că procurarea vitaminelor sintetice este relativ destul de uşoară.

Totuşi s'a ridicat o interesantă întrebare: Sunt oare vitaminele sintetice la fel de valoroase ca şi cele naturale? Răspunsul a fost dat recent de către profesorul german H. Bischoff dela clinica de copii a Universităţii Greifswald în revista „Deutschen Medizinischen Wochenschrift". Pentru a se lămuri problema necesităţii de vitamină C la sugaci, au fost luate două grupe dintre aceştia, în etate de 4—17 luni, alegându-se copii cam de aceleaşi vârste şi la fel de desvoltaţi. Copiii primei grupe au fost hrăniţi cu o alimentaţie lipsită de vitamina C naturală, administrându-li-se în schimb această vitamină sub formă de tablete Cebion. Restul copiilor au primit vitamina C pe cale naturală, conţinută în fructe şi legume. Cele două grupe de copii au fost astfel hrănite şi ţinute sub observaţie timp de 5 luni, în care interval nu s'a putut constata nicio deosebire între ei, atât cei din prima, cât şi cei din a doua grupă, erau la fel de sănătoşi şi voioşi. Se deduce deci uşor că între vitaminele naturale şi cele artificiale nu există deosebiri din punct de vedere al eficacităţii lor. (RDV).

Combaterea frigurilor la bolile infecţioase

In revista medicală germană „Münchener medizinische Wochenschrift" a apărut zilele trecute un interesant articol al medicului Corelli, tratând teza unor experienţe ce duc la combaterea frisoanelor violente, care pentru bolnavii ce suferă de boli infecţioase ca pneumonie, malarie, sepsis ca şi la temperaturi artificiale, sunt extrem de chinuitoare. Aceste frisoane pot fi înlăturate, după cum reiese din rezultatele obţinute, prin injecţii cu morfină sau alte medicamente asemănătoare, căci prin infiltraţia lor în circulaţia sângelui le înlătură în câteva minute, fără ca temperatura bolnavului să sufere o reacţie neaşteptată.

Perfecţionări în domeniul îngrijirii bolnavului

Ministerul de Interne al Reichului a dat o decizie relativ la perfecţionarea surorilor de caritate. Această decizie prevede intensificarea perfecţionării şi specializării atât a surorilor de caritate cât şi a infirmierelor.

Cursurile pentru surori şi infirmiere vor fi prescurtate în aşa fel că anul de practică nu va mai fi necesar, astfel că instruirea lor va dura numai doi ani.

In locul anului de practică vor fi luate în viitor în consideraţie alte stagii sau practici făcute, şi anume: la infirmiera de sugaci ca şi la cea de copii, până la 12 luni, iar la îngrijitoarea de copii şi de sugaci, ca şi la moaşe, până la 6 luni, la asistente şi ajutoare de surori ale Crucii Roşii Germane, până la 3 luni.

Introducerea în principiile generale ale acestei meserii pline de răspundere şi înalt ideal, vor fi lăsate în seama partidului naţional socialist.

Şoptitul nu cruţă vocea

In urma unei comunicări făcute de doctorul E. Döhne în revista „Klinische Wochenschrift" se poate îndrepta astăzi o eroare. Astfel, deşi înainte se credea că şoptind, un bolnav ce suferă de o boală a organelor vocale îşi cruţă aceste organe, s'a constatat că această părere este complet greşită, că atunci când şoptim alte coarde vocale sunt puse în funcţiune şi care sunt forţate tot atât ca atunci când se vorbeşte normal. Se recomandă deci ca atunci când cineva suferă de asemenea afecţiuni să nu vorbească de loc sau cel mult cât mai puţin posibil, cu voce normală şi liniştită.

AGRICOLE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bătălia producţiei agricole

Problema intensificării producţiei în genere şi a celei agricole în special preocupă toate Statele aflate în războiu, aprovizionarea armatei şi populaţiei civile cu alimente de primă necesitate trebuind a fi asigurată din vreme, constituindu-se în acelaşi timp importante stocuri de rezerve.

De buna aprovizionare a ţării depinde, cum este şi firesc, desfăşurarea normală a vieţii din interior şi reuşita, în cele mai multe cazuri, a acţiunii de războiu.

Astfel stând lucrurile, guvernele fac totul neprecupeţind sacrificiile pentru a intensifica la maximum producţia agricolă şi industria legată de ea.

La noi problema intensificării producţiei agricole este mai veche şi trebue privită ca o consecinţă directă a felului cum s'a făcut exproprierea marilor proprietari şi împroprietărirea ţăranilor după războiul mondial, cum şi a sistemului de succesiune în vigoare.

Pe scurt, exproprierea marilor proprietari agricoli şi fărâmiţarea proprietăţii mijlocii şi mici ţărăneşti prin succesiune, a dus, cum era de altfel de prevăzut, la o slăbire a producţiei agrare.

Concursul Statului, care a pus la dispoziţia agricultorilor unelte, maşini, seminţe selecţionate şi credit ieftin, a fixat prime de export, etc., nu a reuşit decât în parte să salte producţia la hectar.

Problema a fost examinată pe toate feţele, iar soluţia ei nu a întârziat să vină.

Intr'adevăr, Ministerul Agriculturii a întocmit legea No. 488 pentru „organizarea obştiilor agricole", care a fost promulgată în Monitorul Oficial din 24 Iunie 1942.

Importanţa acestei legi este foarte mare dacă ne gândim că plugarii strânşi în obştii, vor putea folosi maşini, vor putea cumpăra uşor şi la preţuri convenabile uneltele trebuincioase şi vor găsi cu înlesnire sumele necesare pentru construire de grajduri şi procurarea de reproducători comunali.

In plus, Statul având cu cine sta de vorbă, va putea să le stea drept garant ori de câte ori se va pune chestiunea creditului şi va şti cui să încredinţeze ajutoarele ce le acordă în unelte, seminţe selecţionate, mână de lucru, etc. Introducerea maşinilor, care până acum nu era posibilă din cauză că ogoarele erau insuficiente ca întindere, iar proprietarii lor aveau resurse prea modeste, devine posibilă în noua organizare agricolă, care dispune de ogoare întinse şi de posibilităţi financiare serioase.

Noua lege a obştiilor agricole se aplică în întreaga ţară.

Organizarea obştiilor agricole face progrese însemnate. Aşa bunăoară, până la 10 Ianuarie a. c. se constituise 130 de obştii, iar numărul lor creşte cu câte 10 pe fiecare zi. Primelor 50 li s'a dat câteun tractor cu plugul lui, un trior, patru grape, patru semănători şi şase prăşitoare.

In acelaşi timp Ministerul Agriculturii a întocmit statutul obştiilor agricole săteşti şi a înfiinţat un birou al obştiilor în Bucureşti. Regulamentul legii e pe cale de întocmire.

Când vor lua fiinţă obştii agricole în toate satele de pe cuprinsul ţării, vom avea o direcţie centrală a lor în Ministerul Agriculturii.

Deocamdată Ministerul are nevoie de agronomi, având la bază şcoala inferioară sau medie, spre a le încredinţa gospodărirea obştiilor.

Nu ne îndoim că plugărimea noastră va înţelege marele folos ce decurge pentru ea din întocmirea în obştii şi se va grăbi să se organizeze. Dascălii şi învăţătorii vor explica sătenilor temeiurile legii şi foloasele ei. Exemplul lor va fi pilduitor.

Idealul este ca întreaga plugărime, dela un cap la altul al ţării să se înmănuncheze în obştii agricole. Interesele lor şi ale ţării cer aceasta. Pentrucă să nu se uite că numai organizarea lor în obştii poate ridica producţia la hectar şi asigura propăşirea economică a ţării, care este o condiţie indispensabilă pe drumul victoriei noastre.

Să nu uităm cuvintele Mareşalului Conducător adresate plugărimii la 17 Iunie 1941, care pot servi de îndreptar de muncă şi organizare:

„Pământul şi braţele voastre produc mai puţin de cât ar putea să producă. Ca să puteţi munci aşa cum trebue şi la timpul potrivit, ca să vă îndoiţi productia, uniţi-vă în obştii agricole pe sate şi munciţi după îndemnul organelor Statului"...

Ascultaţi îndemnurile părinteşti ale Mareşalului Conducător, dragi plugari, spre binele familiilor voastre şi al ţării, care aşteaptă să vă faceţi datoria pe ogoare cu aceeaşi vrednicie ca pe front.

Ion Muche

Pentru „Colțul" d-lui A. P. Bănuț

Scrisoarea Dș. Cleopatra Bujorescu

„Domnule Bănuț,

O simplă întâmplare m'a ajutat să obțin informații repezi și sigure asupra D-Voastră, și anume dela o fostă colegă de Facultate, devenită acum „doctor în litere" și-o asiduă colaboratoare la o mare revistă din Capitală.

După cum îmi spunea, Vă este rudă, mi se pare nepoată de vară și ea mă asigura că *„Anunțul de Căsătorie al Cvadragenarului"*, apărut în Nr, 97 al „Gaz. Trans.", nu poate fi câtuși de puțin al D-Voastră, personal,... om vechiu, căsătorit a doua oară și trecut peste respectabilii 60 de ani, — etate, când *poezia erotică*, chiar sub forma ascunsă a unui *„anunț de căsătorie,"* șade cam rău unui bătrân, iar anumitele exerciții curioase, nițel mai *prozaice*, dar obligatorii în orice căsnicie normală, și validă, sunt foarte problematice în epoca vieții în care Vă găsiți, dacă nu cumva vor fi scoase definitiv din uz, — așa că în pomenitul și enigmaticul anunț de căsătorie, bănuesc, că nu poate fi vorba decât de vreun nepot sau de altă rudă apropiată, pusă sub binevoitoarea protecție matrimonială a Domniei-Voastre.

Anticipez, că am citit *„anunțul"* cu tot interesul și mai ales curiozitatea ce-o comportă un subiect de natură sentimentală, ca acesta, — totuși, înainte de-a mă hotărî să-i scriu prin intermediul Administrației *„Gazetei Transilvaniei"*, am crezut oportun să stau întâiu de vorbă cu D-Voastră, fără să mă expun eventualei desiluzii ce mi-ar aduce-o o corespondență directă cu *„Cvadragenarul,"*... desamăgire de care bucuros m'aș dispensa, dacă s'ar putea...

Constat, cu mirare, că cvadragenarul D-Voastră o chiamă cu glas de sirenă și-o așteaptă cu nespus dor pe *„pe fâlnța divină cu brațe moi și parfumate"* (o fi știind oare simpatica rudă a D-Voastre, că o sticluță de parfum veritabil costă azi mii de lei?) Cu toate astea, el o așteaptă cu o îngerească răbdare bidecenală, pentru a putea visa împreună și-a culege, în colaborare, flori de câmp, pe care le-ar putea eventual cumpăra, pe-o sumă frumușică, din vr'o florărie de pe *„Calea Victoriei"*, dar ar fi foarte greu de găsit pe-un câmp înflorit, în luna lui... *Gerar!*

Oricât de poetic ar fi aranjat sufletește, până la acest popas al „anunțului" Domniei Sale, am putea fi de acord, pentrucă în ciuda vicisitudinilor actualei vieți, tinerețea mea se mai surprinde de a fi uneori... *sentimentală!*

Dar mă întreb: în schimbul sacrificiilor de pură poezie și de suavă estetică femenină, ce i-le-ar putea oferi o atare *„Divă"*.. cam cu ce fel de bunuri materiale ar compensa-o, oare, Domnul Cvadragenar? Are blok, servitori, servante, mașină la scară? Are asigurate milioanele grele, cu care s'o ție și să-i păstreze farmecele? Căci această magnifică femeie, așa cum o visează dânsul, n'are să-i gătească bucatele la plită, nici să-i spele vasele și rufele, nici n'ar primi să plutească în înălțimea mansardei catului al cincilea, cu atât mai puțin s'ar sedimenta în adâncul subsolului umed și rece; nici n'are să-i încălzească la *„Primus"* zeama chioară și friptura sleită, adușe de-o slujnică rustică din birtul de mâna a treia.

D-Voastră, care probabil cunoașteți germana, știți că *„die Liebe geht durch den Magen"* și că dragostea neîncadrată în confort modern și în prinos material, nu rezistă nici trei zile, ea se distramă ca o ceață, se topește ca fulgul de zăpadă, în Aprilie și sboară pe fereastra căminului, cât ai clipi din ochi!

Insfârșit *D-l Cvadragenar* ar mai vrea să savureze, în dulce duett cu steaua vieții sale, numai muzică bună și versuri superbe. Frumos! Nobil! Ideal!

Dar istovitoarea grijă a alimentației, lunga și plicticoasa coadă dela pâne și lapte, cu întreg cortegiul ei de nespuse mizerii, inerente vieții de azi, în sarcina căruia dintre fericiții soți are să cadă?

De aceea Te întreb acuma, *eu*: **ființă de 21 de ani împliniți, naltă, bru, nă, frumoasă, veselă, cultă, cu licență în drept și doctorat în litere, cu o slujbă în Minister retribuită cu 25000 lei lunar, — D-Ta, Domnule *Cvadragenar*, cine-mi ești ca valoare personală, socială și mai ales economică? Deci ce venituri certe îmi poți oferi drept garanție solidă a fericirii noaste pe acest pământ?**

Dacă nu le ai, Te somez să cobori urgent din slava norilor... *aici*, pe betul nostru glob terestru, ca să poți lua și Dumneata cunoștință de zodia măsteră creată de războiu; să privești cu ochii buimăciți la cruda realitate ce ne torturează pe toți, fără să ne dea răgazul unui singur ceas de liniște și de mulțumire!

Dacă, după toate aceste tragice constatări, mai ai ceva de spus, Te rog să-mi comunici opiniile D-Tale prin mijlocirea „Gaz. Transilvaniei".

Primiți, Vă rog, Domnule Bănuț, distinsele mele salutări,

București, 10 Ian, 1943
Str. Sapienței 11 bis

Cleopatra Bujorescu"

Tatăl nostru

(Fragment din Evanghelia rimată **Isus)**

... Ostenit, când simți nevoia să te pleci prin rugăciune,
Nu te duce'n Sinagoga plină de deșertăciune;
Las-o rabinilor. Singur, în coliba-ți liniștită,
Fără să te-audă nimeni, 'nalță-ți ruga umilită.
Fără vorbe multe, — Domnul știe 'ntreaga ta dorință —
Roagă-te așa, și-ajunge cât un bob de ai credință:
Tatăl nostru bun din ceruri, numele-ți să se sfințească,
Vie — a ta împărăție — voia ta să se 'mplinească.
Precum e în cer, și-aicea, pe pământul nostru fie;
Pâinea noastră cea din toate zilele ne dă. Și ție
Ne rugăm, iartă-ale noastre, — câte-om fi având — păcate.
Cum greșiților iertarăm, vinile necugetate.
In ispită nu ne duce, de cel rău ne izbăvește.
Când sfârșiți, **Amin,** *atâta*

Petre

(Văzând un cosaș gata să se convertească)

Incă unul. Ce-i, vorbește.

Cosașul

Celui care 'nvață astfel, mintea mea se dă învinsă.
In genunchi, sărut cucernic haina ta de el atinsă.
N'a vorbit de când e lumea inimilor sângerate
Nici o gură omenească încă vorbe-așa curate.
Cel care grăiește astfel, e-așteptatul, e Messia.
Ia-mă'n turma lui.

Petre (aparte, biruitor)

Stăpâne, ți s'a împlinit Solia.

Radu D. Rosetti

Individul tinde să devină o abstracțiune?

de **I. Sassu Ducșoara**

Citind ca de obiceiu o revistă de îndrumări pedagogice și social educative, mi-a reținut atenția o parte a unui articol asupra unor principii referitoare la învățământul românesc, în care spunea autorul că individul tinde să devină o abstracțiune, cauza fiind condiționarea lui de grupul social.

Deși știm că autorul s'a gândit la adaptarea școlii românești la noua formă politico-socială a statului român, totuși a merge până acolo cu condiționarea vieții individului față de grup, încât individul să devină o abstracțiune, e cam hazardant, mai ales că acea formă de vieață socială produsă de — indivizi abstracți — încă nu s'a verificat.

Experiența culeasă din toate timpurile asupra vieții individului și societății ne învață că individul e o realitate psiho-fizică ce condiționează puternic valoarea grupului social. Valoarea unei societăți e firesc să fie rezultanta tuturor calităților indivizilor ce o compun, minus umbra ce-o aruncă peste ele defectele lor.

Bineînțeles că atunci când se dă o normă de conduită oarecare, se are în vedere grupul social nu un idivid, însă un grup social compus din indivizi cu o vieață fizică și sufletească bine determinată, nu un grup de indivizi abstracți.

A propune directive pentru organizarea unui învățământ românesc și a afirma că indivizii tind să devină abstracții, e riscant. Ce-am face cu un ploton de abstracții în loc de un ploton de soldați sau cu o școală ai cărei elevi tind să devină abstracțiuni?

Noi știm că educatorul se luptă crunt cu o muncă titanică spre a educa și instrui, trebuind să țină în toată clipa seama în activitatea sa de configurațiunea psiho-fizică a elevilor, condiționată de vârstă, sex, predispozițiuni înnăscute și mediul social.

Că tindem în orice așezământ de educație și pregătire socială, să l ridicăm pe individ până la conștiința idealurilor și intereselor grupului social-național, de care firește, vieața lui e strâns legată și a da acelui grup virtuțile necesare adaptării la noua orânduire a vieții ce se înjghebează sub ochii noștri, da! E necesar.

A neglija însă după principiul enunțat de autorul articolului amintit pe individ în majoritatea împrejurărilor vieții sociale, este aproape egal în ultimă analiză cu a lovi în societate, căci societatea se compune doar din mai mulți indivizi de aceștia care se mișcă anonimi chiar, fără însă a tinde să devină abstracțiuni.

Orice demonstrație e de prisos, așa că nu înțelegem de ce se învață așa de ușor pe de rost formule de acestea care după semnul egalității n'au decât, zero!

Reviste și ziare

Revista scriitoarelor și scriitorilor Români. (Buc. Nov. Dec. 1942) Numărul este închinat în întregime eroilor neamului. Remarcăm fraza *„Iar în vremuri mari ca acestea, nebunia eroică este forma cea mai corespunzătoare a adaptării"*

Renașterea. (Alba Iulia Nr. 3. 17 Ian.) Ne tălmăcește adânca jale a fraților din Ardealul de Nord cu prilejul morții vrednicului Român: Consilierul eparhial, protopop *Stavrofor Ioan Goron.* Prin moartea lui *I. Goron* pierde și biserica și școala și presa românească, în ogorul căreia a trudit până în ultimul ceas al vieții conducând unica revistă de acolo *„Viața Ilustrată"*.

Revista Fundațiilor Regale (Buc. Nr. 1. Ian 1943. Noul an ne aduce un număr și mai bogat și mai îngrijit ca cele din urmă. D-l *Caracostea* face o sinceră *„Mea culpa"* și așează pe Mihail Dragomirescu pe piedestalul pe care și l-a cucerit prin râvnă și muncă îndelungată.

Scrisul d-lui *M. Sadoveanu* ca și documentatul studiu al d-lui *Victor Slăvescu* sunt la fel de atractive.

Comentarii critice, și Revista Revistelor.

Școala din Vlădeni

în timpul Mitropolitului Șaguna

— Continuare din pag. 1-a —

După datele aflătoare, învățământul de aici era condus pe la 1813 de Pr. Ion Popovici, la 1815 de unul Petru Vlad și apoi dela 1817—1824 de preoții Ioan Bozocea, Ioan Morariu și Gh. Dragoș. (Monog. Vlădenilor; I. Zorca pg. 13).

La 1851 Mitropolitul Șaguna numește ca învățător pe fiul comunei Iacob Zorca, notarul de mai târziu al Vlădenilor, iar la anul 1854 Nov. 16, la propunerea protopopului, numește ca director pe Pr. Iacob Balcăș parohul locului. Mai târziu se găsesc apoi învățători pregătiți anume ca Gh. Pop, Ion Gavrilă, Gheorghe Dragoș și I. Podar.

La 1851 se găsesc 27 elevi care învățaseră carte cât învățătorul (pg. 10), iar după aceea învățământul se organizase în așa fel, încât această școală putea concura cu oricare din cele sprijinite de stat. De aceea Mitropolitul Șaguna în Circulara No. 858/853 face cunoscut rezultatul învățământului în multe părți și „s'a simțit îndatorat a arăta că Onor. protopopi și preoți nu lipsiră prin zelul lor acesta întru înaintarea trebei școlare.... agonisindu-și și lauda, atât a creștinilor, cât mai ales mulțumirea din partea acestui Scaun Episcopesc". (Gh. Tulbure; Mitr. Șaguna pg. 264).

Indeplinind toate dispozițiunile circulare ale acestui mare Arhiereu, biserica și credincioșii stabiliseră toate mijloacele de întreținere a școlii și ajunseră chiar să creeze în scurt timp fonduri pentru o nouă construcție, care să corespundă tuturor cerințelor locale. Numai din contribuții proprii se ajunse ca încă la anul 1882 să se ridice un nou local, având la temelie și material din vechea biserică, care să poată folosi de acum în colo înaltul scop până în anul 1940, rămas azi vechea școală confesională.

Incă din vremea Mitropolitului Șaguna frecvența la școală era foarte regulată, fapt care a ajutat mult la progresul cultural cât și material al acestei comune cu hotar foarte sărac, cu case destul de înstărite și oameni deștepți.

Așa se explică și faptul că atât acum 100 ani, când băieții din loc ajungeau preoți în alte părți, ca un Iacob Balcăș în Brașovul-vechiu și un Petru Vlad în Codlea, cât și acum, tinerii de aici din această școală plecați mai departe au adus cele mai frumoase aporturi culturale în locurile unde s'au găsit sau se găsesc azi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conferinţele pentru muncitori

organizate de

Asociaţiunea culturală „Astra" şi Muncă şi Lumină

La 31. I 1943 D-l *Aurel Manea*, Inspector Regional al Muncii: **Problema muncitorească văzută prin prizma legilor.**

Filme culturale.

Jurnal sonor, Unelte vii. (410 m.) Femeia în război (276 m.)

La 7. II. 1943 D-l *Dr. Valer Stinghe*, medic: **Cunoştinţe generale de igienă.**

Jurnal sonor, Tineret sănătos - popor puternic, (700 m.) Paradisul copiilor (356 m)

La 14. II. 1943 D-l *I. Colan. Prof.* Redactorul „Gazezei Transilvaniei": **Războiul şi muncitorimea noastră.**

Jurnal sonor, Soldaţii de mâne, (514 m.)

La 21. II. 1943 D-l *I. Gârbacea, Profesor univ.*: **Preţurile pieţii şi motivele fluctuaţiilor.**

Jurnal sonor, Lupta pentru pâne (380 m.) Recolta germană în conserve (330 m.)

La 28. II. *D-na Valeria Căliman. Prof.*: **Familia românească şi comunitatea naţională.**

Jurnal sonor, Copiii lucrătorilor (217 m.) Mama şi copilul (249 m.) Lupul şi cei 7 iezi (309 m.)

La 7. III. 1943 D-l *Oniţiu Florin. Ing*: **Pregătirea şi îndrumarea profesională.**

Jurnal sonor, Oameni şi maşin (490 m.) Şcoală de meşteri pentru lucru manual (251 m.) Şcoala specialistului (297 m.)

La 14. III. 1943 d-l *Aurel Nistor Protopop*: **Morala creştină.**

Jurnal sonor, Credinţă şi frumuseţe (453 m.) Paştele în Tirol (578 m.)

La 21. III. 1943 D-l *Dr. Suciu Valentin*: **Rostul şi importanţa asigurărilor sociale.**

Jurnal sonor, Atelierele germane (500 m.) Expoziţia din Minchen 306 m.) 1931.

La 28. III. 1943 D-l *Dr. Colbazi Emil* medic: **Apărarea contra bolilor venerice.**

Jurnal sonor, Sănătatea nu este ceva întâmplător (353 m.) Lumină, mai multă lumină (557 m.)

La 4. IV. 1943 D-l *Dr. Căliman Nicolae*: **Gospodăria model a muncitorului şi sănătatea lui.**

Jurnal sonor, Copiii noştri, viitorul nostru, (384 m.) Tineretul munceşte. (591 m)

Sfaturi de apărare pasivă

Automobiliştii camuflaţi luminile, contrariu serviţi interesele inamicului.

Verificaţi în fiecare seară camuflajul locuinţelor, mai ales ferestrele dela încăperile personalului de serviciu, casa de scări, luminatoare şi ferestrele din curţile interioare, contrariu riscaţi să suportaţi rigorile prevăzute prin ordonanţele în vigoare.

Respectând întocmai măsurile de camuflaj (ordonate) vă apăraţi familia şi avutul.

Camuflaţi cu îngrijire luminile, contrariu voi singuri sunteţi călăuza inamicului.

Controlând zilnic camuflajul locuinţei voastre şi a vecinilor, vă apăraţi de eventualele bombardamente ale aviaţiei inamice.

Prudenţa cere să evitaţi aglomeraţiile pe străzile centrale, avioanele inamice, atacând prin surprindere, nu cruţă pe nimeni.

Ne salvăm vieaţa dacă ne refugiem în tranşeele şi adăposturile din timp pregătite.

După atacurile aeriene, ocoliţi, nu atingeţi proiectilele neexplodate.

Construiţi şi amenajaţi-vă din timp ieşirile adăposturilor, pentru a cruţa vieaţa familiei voastre de dezastrul provocat de atacurile aviaţiei inamice.

Este necesar şi prudent ca fiecare adăpost să fie dotat cu scaune, paturi pentru cei suferinzi, vase cu apă, lumină şi unelte necesare, pentru înlăturarea eventualelor dărâmături, provocate de bombardamentele aviaţiei inamice.

Sfătuiţi din timp pe copiii voştri, ce trebue să facă, când sunt surprinşi pe stradă, sau în lipsa voastră de acasă, de eventualele bombardamente ale aviaţiei inamice.

Intraţi în ordine în adăpostul cel mai apropiat şi păstraţi-vă calmul când sunteţi cuprinşi pe stradă de bombardamentele inamice.

Consolidaţi pivniţele şi amenajaţi-vă din timp adăposturile căci numai aşa puteţi salva vieaţa familiei voastre în caz de atac aerian.

Când auziţi la Radio anunţul, „Din motive de apărare antiaeriană, posturile de emisiune se întrerup", păstraţi-vă calmul, închideţi robinetele de apă şi gaz şi pregătiţi-vă să intraţi în adăposturi la auzul semnalului de alarmă.

In caz de foc provocat de bombele incendiare lansate de aviaţia inamică, nu aştepta venirea pompierilor, încearcă din primul moment să stingi începutul de incendiu.

Goliţi podurile, văruiţi lemnăria, pregătiţi-vă din timp lopata, găleţile şi lăzile cu nisip, spre a vă putea salva avutul, pentru cazul când aviaţia inamică lansează bombe incendiare.

Declaraţiile de impunere

In conformitate cu art. 25 şi 13 din Codul de Procedură Fiscală toţi contribuabilii, care sunt obligaţi a da declaraţiuni pentru aşezarea impozitelor care se constată anual, trebuesc date în cursul lunei lanuarie 1943.

Astfel vor trebui să dea declaraţiuni toţi comercianţii, industriaşii şi meseriaşii precum şi profesioniştii de ori ce fel.

Nu dau declaraţiuni cei care au fost clasificaţi pe 3 ani de zile. Formularele de declaraţiuni se vor procura şi depune la Circumscripţiile de constatare în raza cărora se execută comerţul sau profesiunea.

1. Pentru veniturile din comerţ şi industrie, inclusiv societăţile anonime se vor utiliza declaraţiuni model Nr. 3.

2. Liberi profesioniştii (avocaţi, medici etc.) model 4.

3. Meseriaşii art. 48 din L. C. D., declaraţiuni model Nr. 4 bis.

Declaraţiunile vor trebui completate cât mai amănunţit răspunzând tuturor punctelor din chestionar, spaţiile goale pe care nu înţeleg să le completeze, se vor anula personal prin cuvântul *„anulat"*.

Simpla lipsă a declaraţiunii precum şi depunerea incompletă a declaraţiunilor atrage aplicarea sancţiunilor severe prevăzute de Legea Contribuţiunilor Directe.

Termenul pentru depunerea declaraţiunilor expiră la 31 Ianuarie 1943.

Operele Sociale ale C.E.C-ului

Izvorând din necesitatea de a combate sărăcia, prin răspândirea spiritului de cruţare şi de cumpătare, casele de economii au dobândit dela început o însemnată misiune socială, ceea ce le-a deosebit în chip fundamental de organizaţiile bancare.

Intr'adevăr, pe când banca este în general o creaţiune a spiritului întreprinzător privat, Casa de Economii aparţine utilităţii publice.

Fiind lipsită de un interes comercial, în urma lipsei acţionariatului, Casa de Economii s'a putut dedica în voie unei opere creatoare, care a urmărit, pe planuri diferite, desvoltarea socială şi economică a naţiunei. Astfel, pe lângă răspândirea simţului de prevedere şi economie, Casa de Economii a făcut ca atât sub forma plasamentelor bine îndrumate către activităţile productive ale ţării, cât şi sub forma unei vaste opere sociale, roadele economiei să se răsfrângă binefăcător asupra întregii populaţii.

Sunt remarcabile în această privinţă iniţiativele Caselor de Economii din străinătate pentru: îmbunătăţirea stării sanitare, protecţia mamei şi a copilului, combaterea şomajului, lupta contra tuberculozei, protecţia bătrâneţii, sau acţiunea culturală desfăşurată prin biblioteci populare, institute de binefacere, opere de ajutor mutual etc.

Pe urmele acestor pilduitoare tradiţii, Casa Naţională de Economii şi Cecuri Poştale s'a menţinut în cadrul unor măsuri asemănătoare.

Deşi, prin politica sa de dobânzi, C.E.C.-ul s'a mulţumit, ca orice adevărată Casă de Economii, cu beneficii relativ modeste, faţă de volumul însemnat al sumelor mânuite, totuşi o importantă parte din beneficiul net a fost destinată operelor de interes social şi naţional.

Astfel în primul rând, trebue să amintim că C.E.C.-ul a înfiinţat şi întreţine Spitalul de răniţi Z. 1. Nr. 345. Pentru C.E.C. ca şi pentru oricare Român, cinstirea şi ocrotirea răniţilor, este în vremurile de faţă, prima datorie. Spitalul a fost dotat cu o frumoasă bibliotecă, iar ostaşii, la plecare, primesc un dar de cărţi şi un libret de economie.

In al doilea rând, C.E.C-ul a luat iniţiativa de a clădi, într'unul din cele mai sărace cartiere ale Capitalei, o şcoală primară înzestrată cu tot ce-i trebue pentru buna funcţionare.

Pentru aceasta Casa Naţională de Economii şi Cecuri Poştale ia parte, în mod direct, la opera de educaţie şi cultură naţională, fapt ce confirmă încă odată caracterul şi misiunea acestei instituţiuni.

In fine trebueşte amintit, în mod deosebit, că C.E.C-ul a repartizat, din beneficiul anului 1942, o sumă de 20 milioane lei pentru Palatul Invalizilor, acest edificiu destinat de a adăposti pe cei mai bravi dintre ostaşii ce s'au jertfit pentru ţară.

Prin toate aceste iniţiative şi realizări, C.E.C-ul a dovedit că a înţeles adevărata sa menire socială şi că se încadrează în spiritul de solidaritate naţională care însufleţeşte azi toată ţara românească.

Primăria Municipiului Braşov
Ad. Nr. A. 57/1943 Oficiul Economic.

INŞTIINŢARE

privitor la controlul cartelelor individuale şi pentru înscrierea cetăţenilor în mod fix şi permanent la o brutărie, unde pe viitor se va face aprovizionarea cu pâne.

Pentru evitarea dublei aprovizionări, precum şi pentru a putea înăspri controlul distribuirii pânii, astfel ca fiecare cetăţean să-şi aibă asigurată pânea şi mălaiul în zilele fixate pentru consumul lor, s'a hotărît ca, toţi cetăţenii să-şi aleagă brutăria, de unde să-şi primească pânea sau mălaiul în mod permanent.

In vederea acestei realizări şi la data care se va comunica prin intermediul brutarilor şi prin o ordonanţă, la timp, toţi cetăţenii, cu excepţia celor dela punctul 4, sunt încunoştinţaţi că trebue să aibă în regulă toate formele ce se vor cere cu acea ocaziune şi anume:

1. Fişa cărţii de imobil, inclusiv personalul de serviciu pentru care prezintă cartelele.

2. Cartela individuală, vizată de proprietar că există în mod real persoana, în acel imobil, viză care se va face de proprietar şi pe cartelele eliberate ulterior vizei executate deja conform dispoziţiunilor date în toamnă.

3. Să fie bine hotăriţi la înscriere, cunoscând că nu se va admite nicio mutare dela o brutărie la alta, din motive de nemulţumire.

4. Angajaţii de toate categoriile şi familiile acestora admise la aprovizionarea lor conform dispoziţiunilor obligatorii pentru fabricile: „I. A. R."; „Astra"; „Metrom-Farola"; „D. Voina"; „Soc. de Gaz Metan"; „Vacum Oil Company"; „Grupul Schiel-Scherg-Postav-Kugler Ciment-Ikz"; „Mărăşeşt"(Solvay), nu vor mai fi înscrişi sub niciun motiv la brutării ei primind pânea şi mălaiul dela uzinele respective.

5. Evreii se vor înscrie la brutăria anume destinată lor.

Din greutăţile trecutului cu toţii am învăţat, de aceea nu stăruim decât asupra bunei chibzuinţe a fiecăruia, purtând grija ca în cel mai scurt timp să-şi aibă documentele gata pentru verificare şi brutăria aleasă, în limita capacităţii de copt a fiecărui brutar.

Braşov la 22 Ianuarie 1943.

Primar
Dr. N. G. V. Gologan

Se caută
spre imediată angajare
vânzători în fierărie
neconcentrabili
A se adresa la ziar

Tipografia „Astra" Braşov
caută
Legători români
a se adresa la Biroul Tipografiei Braşov Strada Lungă No. 1

Dr. E. Nicoară
medic primar chirurg
consultă după masă
între orele 2-4
în
str. Regele Carol I Nr. 56 Et. II. Ap. 9

Informaţiuni

Abonamente de sprijin

Ing. Traian Chibeleanu, Bucureşti	Lei 1000
Ing. Flaviu Suluţiu, Braşov,	500
Dr. Eugen Nicoară, dir. de spital, Braşov	500
Dir. Dragoş Navrea, Braşov	1300
Societatea Silvică şi Domenială U. D. R. Oraviţa	2000
Nicolae Orghidan, insp. şcolar, Bucureşti	1000
Dr Dionisie Roman, adv. Mediaş	800
D-na Dora Poruţiu, Turda	1000
Ioan Dobros, plugar, Cernatu	300
Octavian Stoichiţa, Braşov	1500
Octavian Stoichiţa, Braşov pt. răscumpărare de felicitări	500
Fabrica de Cauciuc Braşov	5000
Dr. Nicolae Boeriu, notar public, Braşov	1000
Simion Mehedinţi, prof.-Univ. Bucureşti	1000
Gh. Têrnăveanu, prof. Timişoara	500
Dr. Aurel Cojocariu, medic, Turcheş	1000
Raupescu, Bucureşti,	500
Cartea Românească Bucureşti	2000
Mihail Grigoriu „	600
Dinescu & Ionescu „	500
Pop şi Bunescu „	1000
Soc. Gen. de Gaz şi Electr.	5000

*

Cercul Cultural „Astra" din Braşovul-Vechiu

Ca în timpurile bune, când toţi Românii se înşiruiau sub steagul de luptă culturală al „Astrei", o vie activitate culturală s'a pornit în cadrele „Astrei" din Braşovul-vechiu. Infrăţiţi prin caldă iubire de neam şi dornici de lumină, tineri şi bătrâni, meseriaşi şi cărturari s'au grupat în jurul preşedintelui Cercului Cultural al „Astrei" d-l Dr. Cornel Voicu. De patru săptămâni încoace, în fiecare duminecă după masă se adună în Casa Culturală.

Au ţinut până acuma cuvântări şi conferinţe: preşedintele despărţământului judeţean, d-l Dr. Nicolae Căliman, d-l Dr. Cornel Voicu, despre trecutul „Astrei", d-l Dr. Valer Stinghe despre bolile molipsitoare şi măsurile higienice pentru prevenirea bolilor şi d-l profesor I. Bozdog despre Unire. Lumea participă din ce în ce mai multă. Duminecă, 24 Ianuarie sala s'a dovedit neîncăpătoare. Frumoasa conferinţă despre Unire a fost ascultată cu drag, fiind subliniată cu puternice aplauze mai ales în părţile ei despre Ardealul pierdut şi lupta dârză pentru readucerea lui la patria mamă. Ca întregire a conferinţei a fost cântecul doinei despre Clujul românesc, frumos executat de cântăreţul dela biserica din Cetate d-l Al. Pop, precum şi poezia „Ardealul" recitată de elevul Dumitru Voicu.

Şirul conferinţelor va continua până la 31 Martie. Duminecă, 31 Ianuarie la ora 16 va vorbi medicul judeţean Dr. Miron Creţu despre boalele molipsitoare şi apărarea împotriva lor. Conferinţa va fi însoţită de proiecţiuni luminoase.

*

Seminar de practică pedagogică

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că Seminarul de practică pedagogică de pe lângă Academia de Inalte Studii Comerciale şi Industriale „Regele Mihai I" din Cluj-Braşov, va începe să funcţioneze la Liceul Comercial de Fete din Braşov în ziua de luni 1 Februarie 1943.

Candidaţii înscrişi vor putea face practică pentru grupurile de materii: Ştiinţe comerciale şi Contabilitate, b) Juridico-economice şi c) Mărfuri, după prevederile cuprinse în Regulamentul Seminarului.

*

NOI nu avem subvenţii dela nimeni.

Frontul diplomatic

Ceea ce a reţinut atenţia cercurilor politice internaţionale a fost, de sigur, întâlnirea dintre d-nii **Roosevelt** *şi* **Churchill.** *Este pentru prima dată când cei doi bărbaţi politici se întâlnesc în cel mai desăvârşit secret şi deliberează zile de-a-rândul fără ca cea mai palidă ştire să ia calea undelor sau să apară în presa anglo-saxonă. Abia după ce întrevederea a avut loc agenţia „Rador" a comunicat din Amsterdam: Dela 14 Ianuarie au avut loc întrevederi în împrejurimile oraşului Casablanca între preşedintele Statelor Unite şi primul ministru al Marei Britanii. Şefii statelor majore britanice şi americane au luat parte la aceste întrevederi, adică pentru Statele Unite: generalul* **Marshall,** *şeful statului major al Statelor Unite; amiralul* **King,** *comandantul suprem al flotei; general de divizie* **Arnold,** *comandantul suprem al armatei şi aviaţiei; iar pentru Marea Britanie: amiralul sir* **Duddley Pound,** *primul lord al marinei, generalul* **Brocke,** *şeful statului major imperial şi* **Portal,** *care exercită funcţiunea de mareşal al aerului. D-nii Roosevelt şi Churchill au primit pe reprezentantul diplomatic al Statelor Unite, d-l* **Robert Murphy,** *pe lângă cartierul general aliat din Africa de Nord franceză. De asemeni au fost primiţi de cei doi conducători de popoare d-nii: general* **Eisenhower,** *comandantul suprem al armatei expediţionare aliate din Africa de Nord; amiralul* **Cunningham,** *comandant suprem al forţelor armatei expediţionare aliate din Africa de Nord; generalul de brigadă* **Spaatz,** *comandantul suprem al forţelor aeriene şi generalul de divizie* **Clark,** *comandantul forţelor armate nord-americane.*

Totodată s'au întâlnit cu preşedintele Statelor Unite şi cu primul ministru al Marei Britanii, din partea cartierului general al Orientului Mijlociu, generalul **Alexander,** *comandantul suprem al forţelor din această parte a lumii; mareşalul aerului* **Tedie,** *vice-şeful statului major al aerului şi generalul de divizie* **Andrewes,** *comandantul forţelor armate ale Statelor Unite din Orientul apropiat.*

Preşedintele Roosevelt era însoţit de d-l **Harry Hopkins,** *membru al comisiei pentru repartizarea armamentului şi d-l* **Hartia,** *reprezentantul special al d-lui Roosevelt.*

D. Churchill era însoţit de Leathers, *ministrul britanic pentru transporturile de război.*

Statele majore combinate au lucrat timp de 10 zile, întrunindu-se de două sau trei ori pe zi, informând pe cei doi oameni politici despre progresele realizate între timp. Toate problemele relative la războiu au fost discutate. Conversaţiile au fost purtate pe rând asupra fiecărui teatru de luptă din lumea întreagă şi bazându-se pe fapte, au fost puse la punct toate mijloacele de rezistenţă, graţie cărora se va putea „intensifica" războiul maritim, aerian şi terestru.

Intrevederi atât de întinse între şefii celor două naţiuni aliate nu au avut loc niciodată până acum. „O înţelegere completă" *s'a realizat între conducătorii celor două naţiuni şi statele lor majore cu privire la planurile de războiu şi acţiunelor ce vor fi executate în cursul anului 1943 în lupta împotriva Germaniei, Italiei şi Japoniei, pentru a se putea trage cele mai mari foloase de pe urma* „întorsăturei favorabile a evenimentelor, care s'au produs la sfârşitul anului 1942." *Stalin a fost invitat în mod special să participe la această conferinţă şi în cazul când ar fi acceptat ea ar fi avut loc într'o localitate mai spre răsărit. Faptul că Stalin comandă personal operaţiile din Rusia nu i-a îngăduit să ia parte la întâlnirea celor doi şefi de guverne care au fost de acord* „asupra enormelor greutăţi ale acestui războiu", *ambii fiind de părere că este necesară o ajutorare a Rusiei sovietice pe toată întinderea frontului terestru şi* „a mişcării presiunii ce apasă asupra armatei sovietice" *angajându-se inamicul în lupte totale, în punctele cele mai bine alese din punct de vedere strategic. Stalin a fost imediat pus în curent cu planurile militare. Roosevelt şi Churchill au ţinut de asemenea contactul cu mareşalul* Ciang Kai Shek. *Ei l-au informat despre măsurile menite să-i asigure sprijinul* „în marea luptă grea pe care o duce în China pentru cauza comună". *De asemenea au avut loc întrevederi între generalii* Giraud *şi* De Gaulle.

După punerea la punct a „planului pentru ofensiva anului 1943" *cei doi oameni politici şi statele lor majore s'au despărţit pentru a îngriji de* „activa lui executare." *Cei doi generali francezi care s'au întâlnit cu occzia întrevederii dela Casablanca, ar fi declarat că ei au ajuns la un acord complet cu privire la scopul ce urmează a fi realizat adică la* „eliberarea Franţei". *Acest scop va trebui ajuns prin unire în timpul războiului şi prin luptă comună alături de aliaţi.*

Agenţia „Reuter" semnalează din Casablanca că preşedintele Roosevelt a declarat la o conferenţă de presă, că aliaţii au intenţia să obţină cu forţa capitularea fără condiţii a Germaniei, Italiei şi Japoniei. Preşedintele Roosevelt şi-a exprimat totodată speranţa că ofensiva sovietică ar slei rezervele germane în oameni şi material. Ştirea adaugă amănuntul că d-nii Churchill şi Roosevelt s'au dus la Casablanca cu avionul.

Lupta dela Stalingrad

Cu privire la luptele pe care soldaţii germani şi români le poartă la Stalingrad se spune despre aceştia că rezistă de săptămâni trupelor inamice proaspete şi superioare, cu o dârzenie demnă de adevăraţi eroi ai Europei. *Voinţa de fier a soldaţilor şi ofiţerilor a dat puterea de a se înhăma ei înşişi la tunuri şi de a le târî kilometru după kilometru prin stepa acoperită de troiene.*

Tăvălugul de foc a năvălit în adăposturile slabe şi superioritatea inamicului câştigă din nou teren. Din nou însă nu mai poate înfrânge rezistenţa. Soldaţii dela Stalingrad ţin piept bolşevicilor în ruinele cartierului apusean al oraşului. Fiecare rămăşiţă de zid, fiecare ruină incendiată se transformă într'o fortăreaţă în jurul căreia se dau lupte dârze. Eroii români, germani şi slovaci au strâns rândurile în jurul conducătorilor lor şi rămân pe poziţii cu curajul morţii. Orice deosebire de armă şi de grad a căzut; a rămas numai voinţa oţelită de a rezista până la extrema limită.

Referitor la comunicatul special publicat de biroul sovietic de informaţiuni, după care Stalingradul ar fi căzut, agenţia D. N. B. află din izvor competent că acum ca şi înainte pe palatul G. P. U-ului din Stalingrad, cea mai înaltă clădire a oraşului în ruine, flutură mai departe drapelul german.

de **Mardare Mateescu**

Situaţia pe fronturi

Tema principală a cercurilor militare o constitue de sigur situaţia grea a trupelor încercuite la Stalingrad pe un spaţiu foarte strâmt.

Ziarele germane declară în unanimitate că a venit momentul ca Germania şi aliaţii săi *să treacă la războiu total,* acum când Rusia şi aliaţii ei şi-au aruncat în luptă toate posibilităţile. Aceleaşi ziare vorbesc de hotărîrea fermă a poporului german de a trece la războiul total, războiu care va începe începe în primăvară, odată cu ofensiva germană.

Intre Voronej şi Caucaz luptele continuă cu cea mai mare vigoare.

Armatele aliate opun o rezistenţă dârză trupelor superioare sovietice care sunt sprijinite de forţe blindate. Luptele se dau pe o temperatură de 50 de grade sub zero. Frigul este atât de groaznic încât armele funcţionează greu, căci petrolul şi grăsimea îngheaţă. Bateriile telefoanelor de câmp şi ale aparatelor de radio pierd atât voltaj, în frig, încât este aproape imposibil să se menţină comunicaţiile. Motoarele vehiculelor de aprovizionare, sau cele care transportă răniţi, sunt greu de pornit. Bateriile îngheaţă şi conductele de păcură şi petrol plesnesc. Frigul face ca alimentele să nu poată fi mâncate, iar pâinea trebue desgheţată înainte de a fi consumată.

Iată o imagine palidă a condiţiilor în care trebue să ducă lupta armatele pe frontul de răsărit în acest an al supremelor hotărîri...

Pe frontul *Don* şi *Doneţ* continuă lupte înverşunate defensive. La Sud-Vest de *Voronej* atacurile bolşevice au fost respinse. Luptele continuă. Atacurile dela *Rjev* şi la Sud-Vest de *Veliki Luki,* au fost respinse, aşa precum au fost resprinse şi încercările sovietice dela Sud de *Ladoga,* şi cele dela *Cuban* şi *Manici.*

In *Tunisia,* activitate de recunoaştere. Pierderile anglo-americane din ultimile zile sunt impresionant de mari. In *Tripolitania* au fost angajate lupte între grupurile de recunoaştere.

Cinema „Astra"

Dela 30 Ian.

G. P. U.

mare film de spionaj şi de actualitate

cu: MARINA von DITMAR, ANDREWS ENGELMANN, LAURA SOLARI, WILL QUADFLIEG

Regia: Prof. KARL RITTER
Muzica: HERBERT WINDT

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Redacţia şi Administraţia
BRAŞOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
Tf. 1613

Abonamentul anual	Lei 300
Autorităţi şi Societăţi	Lei 600
Membrii „Astrei" din comunele jud. Braşov şi refugiaţii săteni din Ardealul de Nord	Lei 150

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1.